

Notitie Watertoets

Project	Bestemmingsplan Wallenbergstraat Putten
Projectnummer	SLS007338
Onderwerp	watertoets
Referentie	SLS007338-Not-watertoets
Aan	Shirley Halbesma
Auteur	Marloes Springer
Datum	7 maart 2019

1 Inleiding

In opdracht van de gemeente Putten is in het kader van een bestemmingsplanprocedure een watertoets doorlopen in verband met de realisatie van maximaal 27 wooneenheden in appartementsgebouwen aan de Wallenbergstraat in Putten.

Sinds 1 november 2003 is voor alle ruimtelijke plannen de watertoets verplicht. Het doel van de watertoets is waterbelangen evenwichtig mee te nemen in het planvormingsproces van Rijk, Provincies en gemeenten. Hiermee wordt een veilig, gezond en duurzaam watersysteem nagestreefd. De toets omvat het gehele proces van vroegtijdig informeren, adviseren, afwegen en uiteindelijk beoordelen van de in ruimtelijke plannen voorkomende waterhuishoudkundige aspecten.

Via de digitale watertoets is beoordeeld of en welke waterbelangen voor het plan relevant zijn. Deze digitale toets is gedaan op 22 januari 2019. Op 14 februari 2019 heeft het waterschap gereageerd. Aandachtspunt is de compensatie van de toename in verhard oppervlakte.

2 Wettelijk kader

2.1 De Europese Kaderrichtlijn Water (2003)

De Europese Kaderrichtlijn Water gaat er vanuit dat water geen gewone handelswaar is, maar een erfgoed dat moet worden beschermd en verdedigd. Het hoofddoel van de richtlijn is daarop gebaseerd. De Kaderrichtlijn Water geeft het kader voor de bescherming van landoppervlaktewater, overgangswater, kustwater en grondwater. Dat moet ertoe leiden dat: aquatische ecosystemen en gebieden die rechtstreeks afhankelijk zijn van deze ecosystemen, voor verdere achteruitgang worden behoed; emissies worden verbeterd; duurzaam gebruik van water wordt bevorderd op basis van bescherming van de beschikbare waterbronnen op lange termijn; er wordt gezorgd voor een aanzienlijke vermindering van de verontreiniging van grondwater.

2.2 Vierde Nota Waterhuishouding (Ministerie van Verkeer en Waterstaat, 1998)

De Vierde Nota Waterhuishouding geeft het kader voor het waterbeheer voor Nederland, nu en in de toekomst. De hoofddoelstelling is "een veilig en goed bewoonbaar land en het in stand houden / versterken van gezonde en veerkrachtige watersystemen, waarmee een duurzaam gebruik blijft gegarandeerd". Om de veerkracht van de watersystemen te vergroten dient de waterconservering en buffering te worden bevorderd en de afwenteling van (water-) problemen op naastgelegen gebieden te worden beperkt.

2.3 Waterbeleid in de 21e eeuw (2000)

De hoge waterstanden in de rivieren in 1995 en 1996 en de klimaatscenario's waarin naast de zeespiegelstijging ook meer en heviger buien worden voorspeld hebben geleid tot vernieuwde aandacht voor water. Nederland is met zijn lage ligging en hoge verstedelijkingsgraad kwetsbaar voor wateroverlast en de veiligheid is in de toekomst in het geding. Maar ook door de drogere zomers is er het risico van watertekorten en verdroging. De commissie "Waterbeheer 21e eeuw" heeft in opdracht van de regering duidelijk gemaakt dat we anders moeten omgaan met water en ruimte. Ruimte die nu beschikbaar is voor de bescherming tegen overstromingen en wateroverlast moet ten minste behouden blijven. De aanwezige ruimte mag niet sluipenderwijs verloren gaan bij de uitvoering van nieuwe projecten voor infrastructuur, woningbouw, landbouw of bedrijventerreinen.

2.4 Waterbeleid provincie Gelderland

De provincie Gelderland heeft een Omgevingsvisie en Omgevingsverordening opgesteld waarin ook de waterbelangen zijn opgenomen. De Omgevingsvisie (geconsolideerde versie, januari 2018) bevat onder andere beleid voor de beschermingszones voor waternatuur, gebieden waar grondwateroverlast kan optreden, waterwingebieden en drinkwaterbeschermingsgebieden. De gebieden zelf zijn in de Omgevingsverordening vastgesteld.

2.5 Waterbeheersplan Waterschap Vallei en Eem/Veluwe

In de Waterbeheersplannen 2010 - 2015 hebben beide Waterschappen hun ambities en uitvoeringsprogramma's vastgelegd voor de periode 2010 tot en met 2015. De plannen bepalen in grote lijnen de agenda's voor de komende zes jaar. De plannen zijn mede kaderstellend voor de wijze waarop omgegaan wordt met water in de plangebieden.

2.6 Watervisie waterschap én gemeenten

Om het grond- en oppervlaktewater schoon te houden hebben waterschap en gemeenten in 2016 een gezamenlijke visie opgesteld (<http://vallei-veluwe.vormgeving.com/>) ten aanzien van het verwerken van neerslag en inzamelen en zuiveren van afvalwater.

Ten aanzien van hemelwaterafvoer zijn de volgende gidsprincipes vastgesteld:

- We houden schoon water schoon

- We gebruiken regenwater waar het valt
- We benutten de inrichting van de openbare ruimte

Ten aanzien van gebruikt water zijn de volgende gidsprincipes geformuleerd:

- We blijven gebruikt water hygiënisch verantwoord verwerken
- We behouden tenminste het huidige comfort
- We winnen warmte terug in huis
- We winnen grondstoffen terug
- We scheiden aan de bron
- We zien inwoners als afnemer én leverancier
- We verwerken gebruikt water op meerdere schalen

Deze gidsprincipes bieden houvast voor gemeente en waterschap bij het maken van keuzes en het aangaan van de dialoog met initiatiefnemers, bedrijven en bewoners.

2.7 Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)

De gemeenten Harderwijk, Ermelo en Putten hebben samen met het waterschap in 2015 een gemeentelijk rioleringsplan opgesteld. In dit plan is het rioleringsbeleid vastgelegd. De focus ligt op het gebiedsgericht en integraal aanpakken van vervanging van riolering, het hergebruiken van energie en grondstoffen uit afvalwater en waar mogelijk het terugdringen van schadelijk effecten van overstorten.

Alle nieuwe ontwikkelingen worden, afhankelijk van de ligging, aan de doelstellingen van het GRP getoetst.

3 Uitgangspunten

3.1 Situatie

Het plangebied is gelegen aan de Wallenbergstraat. In figuur 4-1 is de ligging van het plan ten opzichte van de omgeving weergegeven.

Bij het vaststellen van een bestemmingsplan wordt een vergelijking gemaakt tussen de referentiesituatie en de toekomstige situatie. Beiden worden hierna beschreven.

Figuur 1 Ligging plangebied inclusief toekomstige inrichting.

3.1.1 Referentiesituatie

Het plangebied wordt momenteel gebruikt als parkeerplaats voor bestaande woningen en groenstrook. De bestaande woningen zullen in de toekomst ook gebruik maken van de parkeerplaats. Er is in de huidige situatie geen oppervlaktewater in het plangebied aanwezig.

3.1.2 Toekomstige situatie

In de toekomstige situatie is het plangebied ingevuld met 26 appartementen en bijbehorende parkeerplaatsen. De appartementen worden gerealiseerd in 2 bouwblokken. Blok 1 heeft een bebouwd (grond)oppervlak van circa 408 m², blok 2 heeft een bebouwd grondoppervlak van circa 276 m². De toegangswegen/ trottoirs dragen eveneens bij aan een toename van verharding. Deze wordt geschat op 130 m lengte x 4,5 m breedte = 585 m².

Bij aanvang worden 53 openbare (verharde) parkeerplaatsen aangelegd. Dit is ruim meer dan de benodigde 42 parkeerplaatsen op basis van de parkeerbalans. Daarnaast is er ruimte gereserveerd voor nog eens 10 optionele 'groene' parkeerplaatsen.

Het bestaande aantal parkeerplaatsen is 21. De toename verharding door uitbreiding van parkeerruimte is alleen aan de noordzijde van de Wallenbergstraat en beslaat 29

parkeerplaatsen + 4 reserve; overige parkeerplaatsen worden gerealiseerd binnen bestaande verharding. De toename verhard oppervlakte door parkeren is ongeveer 415 m² (circa 12,5 m² per parkeerplaats). In totaal worden meer parkeerplaatsen gerealiseerd dan noodzakelijk voor de nieuwbouw, dit om de bestaande parkeerdruk te verminderen.

De totale toename aan verhard/ bebouwd oppervlakte is dan minimaal 1.684 m². Er wordt geen oppervlaktewater gegraven en niet op een nabijgelegen oppervlaktewater geloosd.

4 Waterbelangen

4.1 Algemene aandachtspunten

Vasthouden - bergen - afvoeren

Een belangrijk principe is dat een deel van het hemelwater binnen het plangebied wordt vastgehouden en/of geborgen en dus niet direct afgevoerd wordt naar de riolering of het oppervlaktewater. Hiermee wordt bereikt dat de waterzuiveringsinstallatie beter functioneert, verdroging wordt tegen gegaan en piekafvoeren in het oppervlaktewater (met eventueel wateroverlast in benedenstrooms gelegen gebieden) wordt voorkomen. Bij lozing op oppervlaktewater zal hiervan een melding gedaan moeten worden bij het waterschap.

Grondwaterneutraal bouwen

Om grondwateroverlast te voorkomen adviseert het waterschap om boven de gemiddelde hoogste grondwaterstand (GHG) te ontwerpen. Dit betekent dat aspecten zoals ontwateringsdiepte en infiltratie van hemelwater, beschouwd worden ten opzichte van de GHG. Het structureel onttrekken / draineren van grondwater is geen duurzame oplossing en moet worden voorkomen. Het waterschap adviseert de initiatiefnemer dan ook om voorafgaand aan de ontwikkeling een goed beeld te krijgen van de heersende grondwaterstanden en GHG. Eventuele grondwateroverlast is in eerste instantie een zaak voor de betreffende perceeleigenaar.

Schoon houden - scheiden - schoon maken

Om verontreiniging van bodem, grond- en/of oppervlaktewater te voorkomen is het van belang dat het afstromende hemelwater niet verontreinigd raakt. Dit kan door nadere eisen / randvoorwaarden te stellen aan bijvoorbeeld de toegepaste (bouw)materialen. Wij vragen de initiatiefnemer de beslisboom voor het afkoppelen van verhard oppervlak van ons waterschap toe te passen.

4.2 Gebiedsspecifieke aandachtspunten

Grondwaterfluctuatietoneel

Het plangebied ligt in de grondwaterfluctuatietoneel, zoals die door de Provincie Gelderland is bepaald en vastgesteld in de omgevingsvisie. Dit is een zone langs de flanken van het Veluwemassief, waar de grondwaterstanden naar verwachting op termijn zullen stijgen ten

gevolge van klimaatverandering. Afhankelijk van de verwachte stijging kan het raadzaam zijn daar nu rekening mee te houden, om toekomstig grondwateroverlast te voorkomen. De stijging kan lokaal circa 80 cm bedragen (bron: <https://www.gelderland.nl/omgevingsvisie-actueel> en https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.9925.SVOmgvisie-vst1/b_NL.IMRO.9925.SVOmgvisie-vst1_45.pdf)

5 Beoordeling waterbelangen

5.1 Vasthouden - bergen – afvoeren

Het waterschap heeft een beleidsregel vastgesteld voor het afvoeren van hemelwater bij nieuw verhard oppervlak. Verharding leidt, doordat het water niet meer in de bodem kan infiltreren, tot versnelde afvoer richting het oppervlaktewater. Het afvoersysteem raakt hierdoor zwaarder belast. Om dit te voorkomen stelt het waterschap:

1. Bij nieuwe lozingen vanaf verhard oppervlak op oppervlaktewater geldt dat de hoeveelheid te lozen water geen nadelig effect mag hebben op het ontvangende watersysteem.
2. Aan het in het eerste lid gestelde wordt in ieder geval voldaan wanneer:
 - a. er niet meer dan de plaatselijk geldende landelijke afvoer vanuit het plangebied geloosd wordt, of;
 - b. er een berging van 60mm per m² verhard oppervlak wordt gerealiseerd, of;
 - c. het nadelige effect op het watersysteem wordt gecompenseerd, of;
 - d. er geloosd wordt vanaf verhard oppervlak dat hiervoor was aangesloten op het gemengd stelsel (afkoppelen) en het ontvangende oppervlaktewaterlichaam voldoende capaciteit heeft.
3. De in het tweede lid genoemde berging kan o.a. worden gerealiseerd door middel van
 - a. een statische berging met een capaciteit van 600m³ per hectare;
 - b. een dynamische berging waarbij rekening wordt gehouden met infiltratie. De mate van infiltratie waarmee rekening gehouden mag worden dient door de initiatiefnemer te worden aangetoond.
4. De in het derde lid genoemde compensatie kan o.a. worden gerealiseerd door het benutten of creëren van overcapaciteit in het ontvangende watersysteem, onder andere door de inzet van stuwconstructies.

Omdat meer dan 1.500 m² verhardingstoename wordt verwacht, is compensatie noodzakelijk. Het waterschap geeft in dit ook aan in hun reactie op de digitale watertoets. De compensatie dient gebaseerd te zijn op een neerslaggebeurtenis eens in de 100 jaar (60 mm in 24 uur).

De toename aan verharding is ongeveer 1.600 m². Dat betekent dat waterbergingsopgave 1.600 m² x 0,006 m = 96 m³.

Er is binnen het plangebied geen nieuw oppervlaktewater voorzien. In de directe omgeving is bovendien geen oppervlaktewater aanwezig waarop kan worden aangesloten. Mogelijk kan een deel van het water ter plaatse in de bodem infiltreren. Dit is afhankelijk van de bodemopbouw en de grootte van het onverharde gebied.

Omdat geen onderzoek is uitgevoerd is de exacte bodemopbouw niet bekend. Uitgaande van een zandige bodem (fijn zand: infiltratiecapaciteit 20 mm/uur) zal de bodem de extra hoeveelheid hemelwater bij een T=100 bui goed kunnen verwerken. Bij een kleiige bodem (lichte klei 1,5 mm/uur) is die capaciteit een stuk minder en kan de bui niet binnen 24 uur (op eigen terrein) verwerkt worden. Zie ook onderstaande uitwerking.

Oppervlakte onverhard terrein:	1.900 m ²
Oppervlakte extra verharding:	1.600 m ²
Norm waterberging:	60 mm per m ² verhard oppervlak in 24 uur verwerken
Extra belasting op onverhard terrein:	1.600 m ² x 60 mm = 96 m ³
Extra belasting per m ² op onverhard terrein:	96 m ³ / 1.900 m ² = 0,05 m = 50 mm
Infiltratiecapaciteit optimaal:	20 mm/uur
Infiltratiecapaciteit worst-case:	1,5 mm/uur
Duur infiltratie (optimaal):	50 mm x 20 mm/uur = 2,5 uur

Deze 50 mm kan bij een zandige bodem binnen 3 uur infiltreren.

Met waterschap is besproken (7 maart 2019) dat gezien de zandige bodem en het feit dat niet op oppervlaktewater wordt geloosd er geen berginsvoorzieningen nodig zijn.

5.2 Grondwaterneutraal bouwen

Gezien de huidige grondwaterstanden (> 1 m-mv) kan zonder bemaling of drainage worden gebouwd. Ook bij kruipruimtes is er sprake van voldoende drooglegging (> 70 cm) om wateroverlast te voorkomen.

5.3 Schoon houden - scheiden - schoon maken

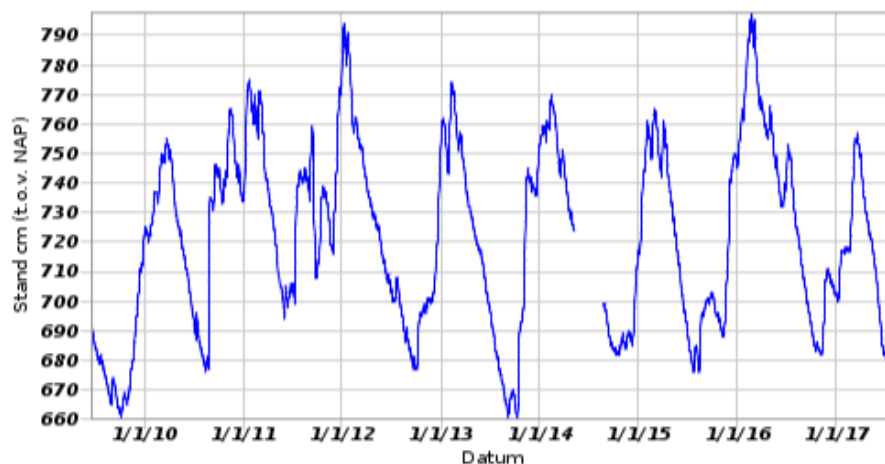
De verwerking van hemelwater is zoveel mogelijk gescheiden van afvalwater: hemelwater infiltreert in de bodem en watert daarna via natuurlijke weg af. Afvalwater zal op bestaande rioleringen worden aangesloten en verwerkt in de RWZI.

5.4 Grondwaterfluctuatietoneel

De ligging in de grondwaterfluctuatietoneel houdt in dat, in de toekomst, hogere grondwaterstanden worden verwacht ten gevolge van klimaatverandering. De huidige grondwaterstand is afgeleid van DINOloket (zie onderstaande figuur).

Grondwaterstanden

Identificatie: B32E1084
Identificatie buis: B32E1084001
Coördinaten: 168269, 475171 (RD)
Maaiveld: 8.91 m t.o.v. NAP

Figuur 5-1: grondwaterstanden

Deze peilbuis is gesitueerd ter plaatse van de rotonde ten noordwesten van het plangebied. De grondwaterstand fluctueert tussen de 6,6 m+NAP en 7,9 m+NAP bij een maaiveld van 8,91 m+NAP: de grondwaterstand is dus tussen de 2,3 en 1,0 m-mv.

Aangenomen wordt dat de grondwaterstand binnen het plangebied zich binnen dezelfde range bevindt.

5.5 Overige

Het plangebied ligt niet binnen een beschermingszone (Omgevingsverordening provincie, Keur en Legger waterschap Vallei en Veluwe). Er zijn derhalve geen waterbelangen ten aanzien van grondwaterbescherming (drinkwater, koude-warmte opslag, boringsvrije zone).